

CHRONOS

**POREZ = 0 KM JE
MOGUĆA MISIJA**

Impressum

E-book je besplatni edukativni materijal namijenjen pretplatnicima portala chronos.ba. Izdaje se isključivo u elektronskoj formi i dio je edukativnog segmenta portala.

Stavovi i mišljenja autora izneseni u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja nadležnih državnih, entitetskih i kantonalnih organa i institucija.

Izdavač

CHRONOS doo
Branilaca Bosne 2A
Zenica
Bosna i Hercegovina
www.chronos.ba
T +387 32 442 750
F +387 32 202 581

Naslov publikacije

E-book "Porez = 0 KM je moguća misija"

Autorica:

Sanela Agačević

Urednica

Sanela Agačević

Grafički dizajn

Hana Kazazović

Fotografije preuzete sa
www.freedigitalphotos.net

Mjesto i godina izdavanja

Zenica, juni 2015.

POREZ = 0 KM JE MOGUĆA MISIJA

Može li se legalno neplaćati porez? Može. U stvari, sve se može kad se hoće (i zna, logično).

Uobičajno je mišljenje da onaj ko ne plaća poreze nešto „muti“, vrda, izbjegava, ne prikazuje prihod, ne vodi poslovne knjige itd. Ali, ne mora biti tako. Svaki poreski sistem, pa tako i naš (mada na njega često bacamo i drvlje i kamenje), daje mogućnosti za neplaćanje poreza. Nije baš da je izdašan u tome – ali ipak

je donekle stimulativan. Te mogućnosti su date u vidu određenih olakšica, poticaja, umanjenja, kako god da ih nazovete. Međutim, treba poznavati propise da bi se znalo koje su to olakšice i, što je možda najbitnije, koji su (tačno) uslovi da bi se iste mogle koristiti. I jedna bitna napomena – važeće olakšice (da zaokružimo tim terminom) umanjuju poreznu osnovicu (ono na šta primjenjujemo stopu poreza), a ne poreznu obavezu. Bar što se tiče poreza na dobit. I još jedna

napomena: olakšice o kojima se govori u ovom tekstu odnose se na pravna lica, a ne na poduzetnike, obrtnike i druge samostalne djelatnosti.

Jednostavnosti radi, odsustvo obaveze plaćanja poreza ću navoditi po vrstama poslovnih radnji i po određenim situacijama, a ne po vrstama poreza i propisima, i obuhvatiću Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt.

PREDUZEĆA KOJA SE BAVE IZVOZOM ROBE ILI PROIZVODA

Ovo je prva kategorija obveznika koja je u dva poreska sistema oslobođena plaćanja poreza (porez na dodanu vrijednost kao indirektni porez i porez na dobit kao direktni porez).

U sistemu poreza na dodanu vrijednost preduzeća koja izvoze primjenjuju tzv. nultu stopu PDV-a za svu vrijednost izvezenih dobara (roba i proizvodi). Prednost primjene tzv. nulte stope PDV-a je u tome što izvoznici imaju pravo da izvrše povrat cjelokupnog priznatog pretporeza (ulaznog PDV-a). Uslov je – registracija u sistem PDV-a.

Na primjer, preduzeće se bavi samo izvozom i po osnovu toga nema izlaznog PDV-a (jer se na izvoz primjenjuje nulta stopa), ali ima 2.000 KM ulaznog PDV-a. Ono ostvaruje pravo na povrat svih 2.000 KM ulaznog PDV-a (kao pretporeza). Povrat PDV-a se u praksi uredno obavlja, iako mu najčešće prethodi kontrola poreznih inspektora :)

Preduzeća koja se bave izvozom takođe su oslobođena i plaćanja poreza na dobit, uz određene razlike unutar BiH. Preduzeća koja posluju na području FBiH i bave se izvozom, oslobođena su plaćanja poreza na dobit ako im prihod od izvoza učestvuje u ukupnom prihodu više od 30%.

Na primjer, preduzeće ima prihod od izvoza robe i proizvoda u vrijednosti 260.000 KM, a ukupan prihod 601.000 KM. Prihod ostvaren po osnovu izvoza učestvuje sa 43,26% u ukupnom prihodu i ovo preduzeće neće platiti niti jedan KM po osnovu poreza na dobit u toj godini, bez obzira na visinu ostvarene dobiti.

Ovakav vid olakšice nije predviđen u poreskom sistemu RS-a, dok se u BD izvoznici oslobađaju od obaveze da plaćaju porez na dobit za iznos dvostruko srazmjernog učešća prihoda od izvoza u ukupno ostvarenom prihodu.

PREDUZEĆA KOJA VRŠE ODREĐENE VRSTE USLUGA

Obično se u praksi čuje termin „izvozna usluga“, što meni lično zapara uši. Usluga se ne može „izvoziti“, iz prostog razloga što nije materijalizovana. Ona se samo može izvršiti stranom licu, pa da nam u tom slučaju „liči“ na izvoz, ali samo liči i ništa više :)

Uslugama koje se obavljaju između domaćih i ino preduzeća bavi se posebno porez na dodanu vrijednost, i tu imamo određene slučajeve kada se, kako se to uobičajeno kaže, ne obračunava „bosanski PDV“, pri čemu automatski i nemamo obavezu za PDV-om. Koji su to slučajevi?

Najbolje ih je pojasniti po principima oporezivanja.

Princip oporezivanja je prema mjestu gdje se nalazi nekretnina, bez obzira na

to gdje je sjedište prodavca, a gdje kupca.

Ako se usluga vrši na nekoj nekretnini, a ta nekretnina se nalazi van BiH, fakturisanje te usluge se vrši bez obračunavanja „bosanskog“ PDV-a. Znači, nema obaveze za PDV.

U slučaju da se nekretnina na kojoj je vršena usluga nalazi u BiH, onda se zaračunava PDV, bez obzira na to u kojoj državi je sjedište kupca.

U slučaju međunarodnog prevoza, PDV se obračunava samo na dio koji se odnosi na prevoz unutar BiH. Za uslugu prevoza van granica BiH se ne obračunava PDV.

Princip oporezivanja je mjesto gdje je usluga izvršena, bez obzira na to gdje je sjedište prodavca, a gdje kupca.

Ukoliko su usluge utovara, istovara, pretovara i slične usluge, zatim usluge iz oblasti kulture, umjetnosti, obrazovanja i nauke, sporta, zabavno-estradne i slične usluge, usluge organiziranja manifestacija i sa njima povezane usluge, uslugama procjene vrijednosti pokretne imovine, usluge izvršene na pokretnoj imovini obavljene u BiH, onda preduzeće koje fakturiše te usluge mora obračunati „bosanski“ PDV. Međutim, ukoliko preduzeće iz BiH fakturiše ove usluge, a one su izvršene van BiH, onda se ne obračunava „bosanski“ PDV, bez obzira na to u kojoj državi je sjedište kupca.

Princip oporezivanja je sjedište primaoca usluge.

Ukoliko se radi o uslugama prijenosa, ustupanja, propuštanja i stavljanja nekome na raspolaganje imovinskih prava, autorskih prava, prava na patente, licence, zaštitnih

znakova i drugih prava intelektualne svojine, zatim usluga reklamiranja, savjetnika, inženjera, advokata, revizora, računovođa, tumača, obrade podataka i davanja podataka, u potpunosti ili djelimičnog odustajanja od vršenja neke djelatnosti ili korištenja nekog prava, bankarskim, finansijskim uslugama i uslugama u oblasti osiguranja i reosiguranja (osim iznajmljivanja sefova), stavljanja osoblja na raspolaganje (tzv. ustupanje radnika), pružanja telekomunikacionih usluga (prijenos, emitiranje ili prijem znakova, signala, teksta, slika, zvukova ili informacija putem kablovskih, optičkih ili drugih elektromagnetnih sistema) uključujući i pravo na korištenje takvog prijenosa, emitiranja ili prijema, iznajmljivanja pokretnih stvari, osim prijevoznih sredstava, i ove usluge se fakturišu ino kupcu – ne obračunava se „bosanski“ PDV.

PREDUZEĆA KOJA ZAPOŠLJAVAJU NOVE RADNIKE

Olakšica za preduzeća koja zapošljavaju nove radnike je ugrađena samo u sistemu poreza na dobit, ali uz prisutne razlike unutar BiH.

Preduzeća koje posluje na teritoriji FBiH, a zapošljavaju više od 50% lica sa invaliditetom ili lica sa posebnim potrebama, oslobođena su od plaćanja poreza na dobit u toj godini. Uslov je da radni odnos lica sa posebnim potrebama ili lica sa invaliditetom bude u toku cijele godine. Propisi u FBiH su jedini u BiH koji su olakšicu ove vrste usmjerili ka ovoj kategoriji, licima sa invaliditetom i posebnim potrebama.

Olakšica za zapošljavanje novih radnika u RS je ograničena na zapošljavanje najmanje 30 radnika koji su bili na evidenciji Biroa za zapošljavanje. Zapošljavanje manjeg broja radnika od 30 ne donosi pravo umanjenja poreske obaveze.

Još jedna specifičnost je prisutna u ovoj poreskoj olakšici u RS-u u odnosu na

FBiH. Preduzeće koje koristi (ili bolje reći – stekne uslov da koristi) ovu olakšicu u RS-u, samo umanjuje svoju poresku osnovicu za iznos plaćenih doprinosa na isplaćene plaće. Ukoliko se desi da je poreska osnovica veća od plaćenih doprinosa, preduzeće će, ipak, morati da plati razliku poreza. U FBiH preduzeće, ako ispunjava navedeni uslov, ne plaća porez na dobit bez obzira na visinu plaćenih doprinosa i bez obzira na činjenicu da li je uopće (pa čak i da li će uopće) platiti doprinose.

BD u svom propisu o oporezivanju dobiti takođe predviđa olakšicu za upošljavanje novih radnika, pri čemu se umanjuje poresna osnovica u visini isplaćenih bruto plaća novozaposlenih radnika, slično kao i u RS-u, ali bez ograničenja na broj novoupisanih radnika.

Zbog navedenih razlika se može reći da se u FBiH radi o oslobađanju, a u RS i BD o umanjenju poreske obaveze koja može, ali ne mora biti 100% umanjenje.

PREDUZEĆA KOJA INVESTIRAJU U IMOVINU

U sistemu poreza na dobit FBiH, RS i BD predviđene su olakšice po osnovu investicija u imovinu, međutim, i one su bitno drugačije riješene. Ovo je, inače, vrsta olakšice ili poticaja koja je veoma prisutna i veoma popularna u sva tri dijela BiH.

U FBiH preduzeća koja investiraju u proizvodnu djelatnost, s tim da vrijednost investicije bude minimalno 20 miliona KM u periodu do pet godina, i sa obavezom da se u prvoj godini investira minimalno 4 miliona KM, te da se investira na teritoriji FBiH, oslobađanju se od plaćanja poreza na dobit u periodu od pet godina. I više nego očigledno je da je ova olakšica „namijenjena“ samo velikim preduzećima i korporacijama.

Preduzeća koja posluju na području RS imaju pravo na umanjenje poreske osnovice za izvršena ulaganja u proizvodnju, sa uslovima da se sredstva u koja se investira koriste neposredno u proizvodnji, da su se počela koristiti u poslovnom procesu.

Propisima BD je predviđeno da preduzeća koja izvrše ulaganje u pokretnu i nepokretnu imovinu za obavljanje **neproizvodne djelatnosti**, imaju pravo na umanjenje poreska osnovica za iznos tog ulaganja u toj godini, ali maksimalno 50 %. To znači, praktično, da se po ovom osnovu može u najboljoj varijanti prepолоviti poreska osnovica.

Sa druge strane, preduzeće koje obavlja proizvodnu djelatnost i koje izvrši ulaganja u pokretnu ili nepokretnu imovinu za obavljanje **proizvodne djelatnosti**, poreska osnovica se umanjuje za puni iznos izvršenog ulaganja u toj godini i nije ograničeno umanjenje na max. 50%.

Međutim, olakšica se ne odnosi na nabavku putničkih automobila i kancelarijskog namještaja, osim za taksi prevoz, rent-a-car, obuku vozača i specijalne putničke automobile sa ugrađenim uređajima za bolesnike, namještaj za opremanje hotela, motela i restorana.

PREDUZEĆA KOJA SU POSLOVALA SA GUBITKOM

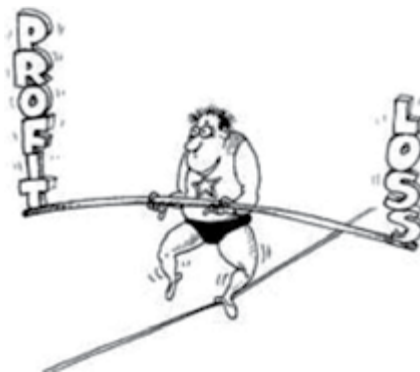
Ova olakšica, odnosno umanjeno osnovice za porez na dobit je, opet u sistemu poreza na dobit, prisutna u FBiH, RS i BD.

Preduzeće iz FBiH ili RS (ova vrsta olakšice je definisana na isti način), koje je poslovalo sa gubicima, može te gubitke koristiti za umanjeno porezne osnovice u periodu od pet godina. To praktično znači da se može iskoristiti svaki gubitak „mlađi“ od pet godina, ako smo poslovali pozitivno u godini kada želimo koristiti te gubitke kao umanjeno.

Na primjer, 2009. godine smo ostvarili gubitak od 10.000 KM, 2010. godine gubitak od 5.000 KM i 2011. godine gubitak od 12.000 KM. U 2012. godini smo poslovali pozitivno i dobit iznosi 7.200 KM. Tih 7.200 KM dobiti umanjujemo za dio gubitka iz

2009. godine, i ne plaćamo ništa poreza na dobit. Po završetku 2012. godine ostaje nam na „raspolaganju“ dio gubitka iz 2009. godine (2.800 KM), i oba cijela gubitka iz 2010. i 2011. godine, znači ukupno sa 2009. godinom 19.800 KM gubitaka mlađih od pet godina i iskoristivih u narednoj, 2013. godini.

Propisi u BD nisu predvidjeli ovu vrstu umanjeno porezne osnovice.

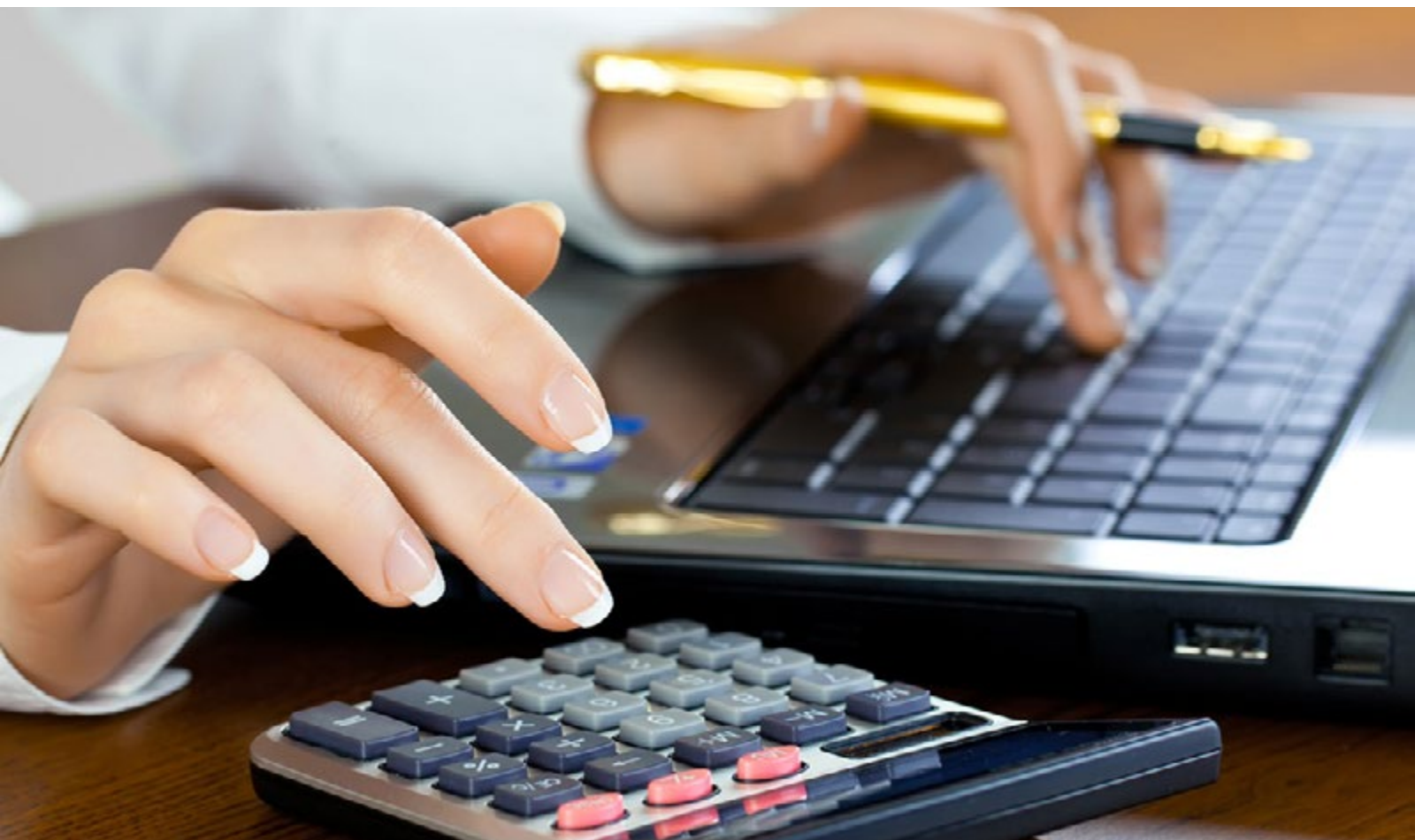

Da pokušamo navesti nekoliko primjera gdje je moguće neplaćati PDV i porez na dobit:

1. Preduzeće sa sjedištem u FBiH se bavi izvozom roba ili proizvoda – primjenjuje nultu stopu PDV-a i ostvaruje povrat ulaznog PDV-a. Ostvaruje izvoz veći od 30% u odnosu na ukupan prihod – ne plaća porez na dobit.

2. Preduzeće sa sjedištem u RS se takođe bavi izvozom roba ili proizvoda - primjenjuje nultu stopu PDV-a i ostvaruje povrat ulaznog PDV-a. Investira u proizvodnu djelatnost i ukoliko je investicija najmanje u visini porezne osnovice – ne plaća porez na dobit.

3. Preduzeće sa sjedištem u BD recimo da se bavi pružanjem usluga na nepokretnoj imovini u inostranstvu – „bosanski“ PDV se ne obračunava. Ukoliko ima novoupoljene radnike za koje je platio doprinose najmanje u visini porezne osnovice – ne plaća porez na dobit.

Ovo su samo neke od varijanti koje govore u prilog mogućnosti korištenja olakšica, ali njihova osnovna „mana“ jeste što nisu usaglašene (ili harmonizirane, kako se to danas voli reći) na nivou BiH. Jer – ne posluju sva preduzeća samo u okvirima svog entiteta i distrikta.

Želite osnovati obrt ili preduzeće?

Kako početi biznis?

Ova edukacija je besplatna. Cilj je dati osnovne smjernice o koracima za registraciju samostalne radnje, karakteristikama i razlikama u poslovanju samostalnog poduzetnika i privrednog društva, troškovima osnivanja, (ne)pостоjanju obaveze fiskalizacije, vođenju poslovnih knjiga, ulozi računovođe i knjigovođe, postojanju razlika između obrta, trgovine i ugostiteljstva, paušalcima, koracima za registraciju privrednog društva, osnovnim karakteristikama poslovanja privrednog društva, osnovnim karakteristikama poreznog sistema

Želite naučiti prve korake u knjigovodstvu?

Polaznici ove obuke će steći osnovna znanja i vještine iz najvažnijih segmenata knjigovodstva, nakon čega stiču i određen nivo samostalnosti u radu. Pored osnovnih elemenata knjigovodstva, koje se u okviru ove edukacije pojašnjavaju pojedinačno po svim pozicijama Bilansa stanja i Bilansa uspjeha, polaznici se upoznaju i sa osnovnim karakteristikama poreznog sistema BiH, PDV-a, poreza na dohodak, doprinosa, poreza na dobit, ...

Za one koji žele više od računovodstva.

Obuka Napredno računovodstvo je logičan nastavak na abc KNJIGOVODSTVO, pri čemu se polaznicima pružaju naprednija znanja i vještine.

Cilj je osposobiti polaznika da koristi računovodstvene metode i tehnike u svrhu projiciranja poslovnog rezultata i visine poreza na dobit. Polaznik, nakon završenog Modula Napredno računovodstvo, može biti spreman da sastavlja finansijske izvještaje. U okviru ove obuke se poseban fokus stavlja na zaključna knjiženja, finansijske izvještaje i izradu poreznog bilansa.

Naučite se snalaziti u finansijama!

Cilj je omogućiti polaznicima da se kroz vježbe i praktične primjere pripreme za ispit iz predmeta Finansijski menadžment i za sticanje zvanja Certificiranog računovođe. Mi nismo ovlaštena kuća za edukaciju za sticanje zvanja Certificiranog računovođu, pa je ova obuka vid pomoći i instruktivne nastave. Oblasti koje se obrađuju su: osnovne karakteristike i okruženje finansijskog menadžmenta, procjena vrijednosti vrijednosnih papira, upravljanje obrtnim sredstvima, određivanje strukture izvora finansiranja i procjena kapitalnih ulaganja.

Postanite dobar administrativni radnik.

Ovom obukom se polaznici uče da savladaju osnovne administrativne i finansijske poslove koji se uobičajeno traže na ovom radnom mjestu u pravnom i fizičkom licu

(društvo, neprofitna organizacija, obrt), i da nakon stečenih znanja i vještina mogu brže i efikasnije obavljati poslove. Fokus je na dokumentaciji, poslovnoj korespondenciji, poreznim propisima, blagajničkom poslovanju i korištenju društvenih mreža u poslovanju.

Jednostavnost poslovanja obrta!

Vođenje poslovnih knjiga za samostalne poduzetnike se razlikuje u odnosu na pravna lica. U okviru ove obuke polaznicima se omogućava da steknu osnovna znanja i vještine u segmentu vođenja poslovnih knjiga samostalnih poduzetnika, obrtnika, trgovaca, ugostitelja, zanatlija, paušalaca, ... Pored poslovnih knjiga, obrađen je i dio koji se odnosi na oprezivanje poslovanja samostalnih poduzetnika. Nakon ove obuke polaznik može samostalno voditi poslovne knjige.

Student ste? Olakšajte sebi polaganje ispita.

Cilj je pružiti osnovna znanja iz predmeta Mikroekonomija, te pomoći studentima u savladavanju nastavnog gradiva iz ovog predmeta.

Želite naučiti kako sačiniti finansijske izvještaje?

Cilj ove edukacije je omogućiti polaznicima da se kroz vježbe i praktične primjere pripreme za ispit iz predmeta Finansijsko izvještavanje i za sticanje zvanja Certificiranog računovođe. Mi nismo ovlaštena kuća za edukaciju za sticanje zvanja za Certificiranog računovođu, pa je ova obuka vid pomoći i instruktivne nastave. Segmenti koji se obrađuju su: računovodstveni principi, regulatorni okvir finansijskog izvještavanja, izrada i prezentiranje finansijskih izvještaja, izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja i analiza finansijskih izvještaja.

Investicija u znanje donosi najbolje kamate
Benjamin Franklin